

A NOSA TERRA

Ano XXXV — Núm. 483

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N.º 378.378

C.O.B. ARGENTINA

FRANQUEO PAGADO
Concesión 1922
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1927

BOS AIRES, ABRIL DE 1953

En Defensa do Idioma

Fai máis de catro séculos que Galiza foi sometida a Castela polos Reis Católicos. E como di o cronista aragonés, Zurrita: "En aquel tiempo se comenzó a domar aquella tierra de Galicia, porque no sólo los señores y caballeros de ella, pero todas las gentes de aquella nación eran unos contra otros muy arriscados y guerreros"...

¡Mais de catro séculos de doma non lograron abatir o espírito da nosa Terra! O anxeio de independencia que alentou nos peitos dos nosos abós, alenta asimesmo nos nosos, como alentará tamén nos dos nosos fillos. Poden os tiráns acudir a toda sorte de violencias, e non conseguirán endexamáis que a nosa Patria acepte o sometimento que á forza se lle quixo e se lle quere impór. A personalidade dun povo é difícil de afogar, aínda que se adopte unha política de atracción, de agasallo, canto máis con aldraxes e atropellos. Faría falla a perda de toda dimensión para non reaccionar como homes diante dos latigazos que fixen o corpo e magoan a alma.

Por moitos anos que pasen, Galiza nunca será escravizada. Oxe mesmo, cando todo parece morto e non se escoita máis que unha soa voz, que berra para asustar e que en realidade berra o seu propio medo, hai moite dume de sinos que amosan o fortalecemento dunha rebeldía, que tarde ou cedo dará o seu froito.

Non se pode combatir abertamente o réxime de opresión que nela existe, pero a xenerosa xuventude, inspirada nos vellos loitadores galeguistas e axudada por eles, lánzase á rúa esgrimindo unha arma máis poderosa que a espada: o idioma, o noso propio idioma, que perdura e perdurará, a pesares de todas as trabas e de todas as persecucións que se lle fagan. Hai un verdadeiro renacemento, como aquel do derradeiro tercio do século pasado, onde brillaron Rosalía, Curros, Pondal e tantos outros, e o que iniciaron as Irmandades de Fala na segunda década do século actual. Libros, revistas e artigos periodísticos publicáronse de cotío en galego, con espanto dos creadores da Hespania única, até o punto que contaron polo san, prohibindo empregar a nosa lingua casi por completo. Non se atreveron a suprimirla do todo, pero quizais se chegue a clo si a marea segue on aumento.

Esto demostra a importancia fundamental que ten o idioma na conservación das características dun povo. Si Galiza non houbera gardado o tesouro da súa fala a través das súas vicisitudes, oxe a súa personalidade estaría esvaída e sin forza para ningún intento. Por eso hai que agradecerlle ao povo, aos campesiños e marxeiros das nosas oscarificadas aldeas, o que non haxan esquecido a doce fala,

fala de miña nai, fala armoñosa,
en que o rogo dos tristes ruba ao ceo...

E gracias ás benditas aldeas podemos agora rufiar i enorgullecernos de posuír unha personalidade propia, respetada polos amigos e temida polos enemigos. E como dixo Aurelio Ribalta: "si pola vila fora, xa fai tempo que a nosa personalidade estaría totalmente perdida, e a súa restauración sería totalmente imposible porque ninguén é capaz de restaurar o que xa non hai. Eu teño certa compracencia en dicilo: estas vilas galegas, si pola aldea non fora, xa terían asesiñado a personalidade de Galiza. A aldea salvounos, unha vez máis, da ignorancia e da rutina vilengas". De ahí que os contraistas persigan tanto o noso idioma, porque danse conta que é a arma máis forte para erguer o noso espírito e non deixarnos asimilar polo señoritismo das vilas, que considera de mal-gosto falar en galego.

Si queremos, pois, axudar aos nosos irmáns asoballados, debemos secundalos con todas as nosas forzas nesta campaña en defensa do noso idioma. É mester que en todos os aitos da nosa colexividade, de calquer índole que sexan, non se empregue máis lingua que a nosa. Non é posible admitir que falemos en castelán entre nós coa disculpa de non saber espresarse en galego. Hai que rematar dunha vegada con ese complexo de inferioridade que teñen moitos dos nosos coterráns para falar ou escribir na súa propia lingua.

Os galegos que neste intre temos a sorte de vivir lonxe da nosa Terra, non podemos escatimar toda acción que sinifique o repudio do que nela fan os nosos enemigos. Xa que eles consideran pouco menos que delito falar o galego en Galiza, nós debemos dar o exemplo e non avergonzarnos de empregar o noso idioma. É unha obriga moral para todo aquel que sinta bñir no seu espírito unha migalla de patriotismo e de dignidade responder aos ataques que nos reducen á condición de habitantes dunha colonia, coa enerxía e a varileza dos que estamos ceibes de prexuzos e de cadeas.

Este ano debe ser considerado por todo aquel que se prete de bó galego como ano sagro para a nosa lingua. Aproveitar todas as ocasións para render homenaxe á fala que nos medou no berco, é o menos que pode facer o fillo que ame á súa

A Coleitividade Galega Celebrou o Aniversario da República cun Grande Aito Patriótico

O 14 d'abril pola noite, no amplo Salón Teatro da Federación de Sociedades Galegas, a colexividade galega de Bós Aires celebrou o aniversario da proclamación da República Hespanola.

Patrociñaron este grande ai-

to, o Consello de Galiza, Irmandade Galega, Federación de Sociedades Galegas, Centros Ourensán, Pontevedrés, Coruña, A.B.C. de Coreubión e Betanzos.

Coa asistencia dunha multitude entusiasta que enchía

totalmente o amplo local federal, deu comenzo o grande aito d'afirmación galeguista-republicán, aito que, polas súas dimensións e gravitación no seo da colexividade galega, reforzadamente a nosa firme posición fronte aos vexentos manexos de Falanxe na súa teima de penetración no seo dos nosos orgaismos; é unha enérxica chamada d'atención pra aqueles "republicáns" que coitando adormiñados i esmorecidos os rexos sentimentos galeguistas e republicáns e de repudio ao falanxismo da nosa colexividade, teimaron crear o confusio-nismo nas nosas fias.

Abreuse o aito coa execución dos Himnos Nazonais Arxentino e Galego, sendo cantado o segundo pola Coral Galega "Terra Nosa", que foi escoitado con fonda emoción patriótica.

Axiña a mesma coral cantou maxistralmente tres cancións galegas que o numeroso público asistente premiou con sostidos aprausos.

Deu comenzo aos discursos, o señor Xerardo M. Díaz, Secretario Xeral da Federación de Soc. Galegas, quen puxo de manifesto a necesidade de manternos firmes e rexos nos nosos ideais de República pra Hespania e Autonomía para Galiza, refugando ao franquismo pol-os seus amaños de traspaso de bases do territorio hespañol ao abafante capitalismo norteamericano, sendo moi aprausado pola concurrenzia.

Axiña falou o señor Alfredo Baltar, quen encareceu unha cada vegada maor coordinación dos orgaismos representativos da colexividade, afortecendo así a nosa rexa posición galega e republicán fronte ao falanxismo, e aprastar calisquera intento de penetración dos nosos nemigos.

Fai unha seria advertenza a aqués amigos que habendo provocado situacións de confusio-nismo no seo da nosa colexividade, ofrecerelles unha derradeira oportunidade pra reitificarse dos seus erros. O discurso do señor Alfredo Baltar foi moi aprausado.

A seguido, e como breve paréntesis aos discursos o rexo recitador Lito López ofreceu un magnífico recital de poesías patrióticas como un auténtico i enxebre mensaxe dos nosos poetas á loita a prol da liberdade da Patria Galega, sendo afervoadamente ovacionado pola concurrenzia.

(Continúa na p. 2)

Nova Maniobra Franquista

O franquismo non abandona os seus intentos de desoventar a colexividade e abrauguer a súa firme resistencia as infiltracións feixistas, que pretenden arrastrala a unha colaboración con unha política que constitue a máis brutal regresión human e o máis tráxico fracaso da historia hespanola, buscando a súa complicidade nun cobarde esquecemento do espantoso crimen que encheu a nosa Terra de oseiras de mártires.

Fracasada a visita do estraperlista empresario de espectáculos, tan unánimemente repudiado por toda a colexividade, e pasada sin pena nin gloria a visita lóstrego do alcalde da Oña, despedida a botellazos en Montevideo, o franquismo non deixa de maquinar novas maniobras para confundir a colexividade e embarcala nun movemento de identificación co réxime regresivo que hoxe asoballa a Terra e abafa en sangue canto ideal de liberdade e dignidade busca un camiño de redención para as miserias e corrupcións que vive a Península n'estes tristes intres.

O franquismo, valéndose n'este intre do Club Español, pretende outra vez máis embarcar a colexividade galega, democrática e antifeixista, nunha proba de adhesión a política falanxista, disfrazada con unha carnalada con carrozas alegóricas da Hespania de pandereta e toda cras de adobios, que sería presentada falsamente como unha adhesión das colexividades hispánicas ao povo arxentino, co gallo da festa do 12 de outono.

Fronte a tan mezquiña maniobra a colexividade galega non se deixará solprender. Sabe ben que xente se move en entretelóns e non permitirá que os nosos sentimentos democráticos e de respecto ao país onde vivimos se vexan luxados por un aito d'esta natureza, orgaizado por unha entidade nidamente feixista, de gachupíns ensoberbecidos, e totalmente allea a ese nobre sentimento de identificación co povo arxentino, que mentida e descaradamente se alega.

Os señores do club da milonga e tapete verde deben saber que a colexividade galega non ten mester de choqueiradas para manifestar a súa adhesión con esta terra onde vive: para elo ten a súa limpa traectoria de traballo e identificación co povo arxentino. O seu verdadeiro homaxe ahí está, a través de todas as xornadas, dende o abreinte da súa historia, na loita pola súa independencia, na acción valerosa do batallón galego perante a Reconquista contra os ingresos, na acción preclara de persoeiros que como Rivadavia inspiraron brillantes páxinas da súa historia, i-en fin, no seu traballo cotidián que axuda a crear unha Arxentina próspera e feliz, e nos milleiros de fogares galegos onde se riñe culto a esta nova patria, a que dan fillos cheos de sentimento patriótico, sin crear ningún problema de minorías enquistadas.

O sentimento democrático da colexividade galega é firme e incombible. Perderán o tempo os que pretendan embarcala en maniobras de identificación co franquismo, que é a negación mesma dos seus máis caros sentimentos. Por eso a maniobra do Club Español é rechazada con indignación pola colexividade galega, por os fins tortuosos que se propón e pola falta de nobreza que supón misturar o nome d'este país para agachar sentimentos que repudian aos máis caros principios do povo arxentino, de limpa e crara traectoria democrática.

Patria. E o que non se sinta capaz de realizar tan pequena tarefa é indigno de merecer a menor consideración.

¿Pero haberá quen se negue a colaborar nunha causa de tanto interés para Galiza e que tan pouco esforzo reclama?

PRINCIPIOS DO
Galiza, povo autónomo.
Galiza, comunidade cooperativa.
GALEGUISMO
Galiza, unidade cultural.
Galiza, escola de universalidade.

A NOSA TERRA

(NUESTRA PATRIA)

Déspotas insensatos,
forzá, forzá, forzá, forzá
Pode oprimir o fozgo
Um corpo enfraquecido,
Máis as nobres ideais
E gloriosos instintos...
Mas... non pode non o duro
Non a morte extinguido.
EDUARDO POEAL

Año XXXV — Núm. 483   ★   BOS AIRES, ABRIL DE 1953 ★   Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186

A IMPRENSA GALEGA POR VIR DAS NACIONS PEQUENAS

Por MANOEL PEDREIRA

Os xornais, tanto os de saída común como periódicos, exercen sobre a mentalidade dos povos unha gravitación decisiva. Unha prensa ceibe, fínclada nas realidades vivas do meio en que actúan, inspirada en principios de sana moral patriótica, posta ao servizo do povo, é a meirande garantía das súas liberdades; porque ademais de constituir un baluarte dos seus dereitos, encabeza unha misión educativa, molestado — permitámonos a eispresión á conciencia cidadá — xa que, ao través das súas páxinas, teñen os xornais de cote co povo, ao xeito de conversa, na que o devandito poco debe atopar, non só mentes sabios consellos, senón tamén, os reflexos de seu espírito colectivo, e orientación axeitada encol da solución aos seus problemas, das súas necesidades e degoiros.

que en Galiza — a vulgar pol-as páxinas da súa imprensa — non existiran ningunha crás de problemas, in-dá que ao través do seu cómplice silencio, non poder ocultarse as angurias que sofre o noso país, cuxa meneguenda situación, améstrase de xeito indivitábel en noticias como as que aínda non fai moito tempo lemos nun xornal da Crúcia; na que sauciaba xubilosamente a pronta renasa dunha cota do salvado; ou a que derradeiramente comunicaba a posta en venda de carne de ballena a prezos económicos, xa que a de vasa, sói fíca ao alcance dos potentados. ¡Non é mister subliñar a triste coocuencia, que teñen semelhantes informaciones, e moitas outras da mesma crás!

de un meirandé desenrolo cultural i-económico?
¿Qué lle intrasa en fin, todo canto impide un máis beneficioso aproveitamento das nosas riquezas, pra impedir que a miseria, a tuberculosis e a emigración, debezan decote a vitalidade creadora da povoación galega, e convirtan a Galiza nun verdadeiro ermo espiroital?

Os derradeiros tempos de incertidume e desorientación, nos que os grandes países se botaron a unha carreira que é a negación mesma dos máis caros ideais humanos, onde só se matina en facer pensar i-aiutar aos alleos como pensar e aiutar aos cabezeiros dos países de maior potencial económico e industrial, teñen forzosamente que facer dúbida a moitos sobor do porvir das nacións que, como Galiza, son soio un anaquilio de terra frente á inmensidade de eses países, e o seu conglomerado humano e potencial económico son tan pequenos que parecerían non existir en comparación cos de tales países.

ción individual e colectiva crea cada día a historia da súa comunidade, d'ndolle as características propias de cada grupo humano.

E nós aínda diríamos máis. A felicidade dun povo non ven dada por eses feitos resoantes da historia, senón pol-o traballo cotidián; e canto menos influenciado se ache un povo por forzas alleas aos seus valores intrínsecos, como son no fondo os grandes problemas políticos i-económicos que comoven a outras partes do mundo, en mellores condicións está para non trabucar o camiño do seu porvir e para labourar pol-a súa felicidade. Na realidade presente, Suiza, Dinamarca, Holanda e tantos outros países pequenos onde o equilibrio social adqueriu os máximos valores e onde a vida do povo discurre en canles de felicidade e benestar, non achar os aínda pol-os países de maior poderío industrial, son a proba máis palmaria d'esta afirmación.

Ne tocante a nosa Patria Galega examinámola a súa imprensa — salvo moi raras e honrosas esceções, como aquela inesquecible "Povo Galego" de Vigo, e derradeiramente "A Noite" de Sant-Iago — oncher a outa finalidade que dela compre agardar, porque sempre viva e de costas ao meio en que a súa negativa e perniciosa acción se desenvolva. O xornalismo galego, aínda baixo a influencia de módulos enteramente negativos pra Galiza. Na súa mentalidade alleira, non atoparon cabida endexamais inquedanzas coincidentes cos intereses de noso país. Os xornais galegos d'agora e de sempre, son os principais responsábeis da deformación psicológica que aínda na actualidade magoa a un povo que, como o galego, sofre e andeio suicida de esquercese de aí mesmo, domado por complexos, mergullado nun fondo i-esterilizante escepticismo; porque en ves de erguerse en paladins dos seus dereitos, ficaron sempre ao servizo dos seus amigos, axudándoos nas súas paúñas e desviando a atención do povo galego daquelas cuestións que por ber súas infirésalles denantes que as alleas.

Non pasa día sin que a Galiza se lle non infra algún aldraxe nos seus intereses moraes e materiais, a súa que os nosos desaliçados órgaos de publicacións queiran decatar-se. Cando non se nos nega a creación dunha escola de Belas Artes alegando a razóns máis peregrinas, perséguese con maquiavelica contumacia a renascencia da nosa cultura autóctona, pechando editoriais como o recente caso de "Galaxia"; ou prohibindo o emprego do idioma galego en toda esteriorización pública. Os nosos xornais se non decatan de que a economía de Galiza esmorece pol-a situación de dependencia en que vive, e a falla dunha planificación racional, axitada ás súas características. Si a imprensa galega tivera diñidade patriótica e variedade, ergueríase en protesta unánime en contra da vertical baixa actual dos prezos dos produtos do noso agro, namentras os alleos, mantóñense baixo o amparo do proteccionismo estatal o que llos garantiza prezos mínimos ostentamente remunerativos, co proxuicio consequente pra Galiza, que ten que vender barato e mercar caro, sofrendo con ele un verdadeiro despozo.

Non ignoramos que baixo o lema de "España una grande y libre" (¿ non é doado que os nosos órgaos xornalísticos encaren con elemental liberdade o prantexo dos problemas galegos; pro nembargantes, moito porin faguerse en defensa dos intereses de Galiza, si a influencia alleira dos nosos xornalistas, non os arredora da realidade ambiente en que as súas actividades se desenvolvan; xa que a súa misión é soio de agora que "fica na lua" no tocante a Galiza. Nos anos 1932 e 33, en plea vixencia do réxime republicán, habia liberdade auloluta pra esporlle ao povo galego a realidade económica, cultural e social da súa pátria; noustante, lembrome que ao pasar dos Cantóns de Molíns, na cidade do Ferrol, habia sempre un fato de "homes parados", moi atafegados en comentar as novas da política madrileña. Aqueles homes sabían moito de socialismo, anarquismo, comunismo e todol-os ismos. Estaban ao corrente de quenes eran Largo Caballero, Manuel Azáña, Lerroux... E até Marx, Bakunine, Lenin etc., non lles eran desconocidos. Pro aqueles "galegos" que agardaban o arrombo da súa situación do tece e destece da política de Madrid, desconocían en auloluta realidade que os arredoeaba. Ali a poucos quilómetros, na aquela terra e naquel mar galegos, dos que eles vivían moralmente tan arredados fícab a única solución postivel i-efectiva dos males que padecían. Aqueles homes eran simbolo, o simbolo dun povo esquezuido e i-onante de sí mesmo por mor dunha imprensa desleigada e alleira.

¿Qué lle intrasa a nosa imprensa, que a riqueza gandeira galega, de-beza decote por falla de forraxes e outras circunstancias que sería longo enumerar?
¿Qué lle intrasa ao noso xornalismo, que Galiza careza de transportes axeitados como pra que aca-

DIEITO GUPEIRO

De Sempre en Galiza

Por Castelao

Sabíamos que a República do 14 de abril morrera o 18 de xullo e que o povo hespañol non estaba loitando pol-a Constitución do 1931. Agoirábamos que dispóis de gañar a guerra podíamos perdela, por non sabernos administrar a paz. O medo a malvar e esforzo do povo proviña da manifesta incapacidade dos homes da República. Sabíamos o que querían os feixistas e cal sería o rexime que nos imporían; pero non era doado saber o que nos queríamos e cal sería o rexime que lle imporíamos a eles. Non se consentía máis que unha cousa: defendernos i evitar a vitoria do feixismo en Hespaña. Non se consentía penetrar no "segredo", porque había moitos "segredos": tantos como grupos ideolóxicos; tantos como ministros... E d'este xeito ficábase espósitos a unha invasión de ideais alleas. A intransigencia, a intolerancia, a crueldade e o fanatismo, avanzaban no noso campo máis que os exércitos inimigos. O povo seguía morrendo por unha causa que os seus dirixentes non sabían formular. Os heroes populares coidaban que dispóis da vitoria non se podería rexir a cousa pública sen contar co seu consentimento. Algúns estadistas preparaban forzas de retagarda para impor, no remate da loita, unha dictadura de partido.

ar imponente os homes de partido. "¡Lo primero es ganar la guerra!", decían os "previsores do porvir" (do porvir do seu partido). No entanto as balas do nemigo transportaban ideais totalitarios ao campo leal. A visión do futuro embafábase máis cada día. O porvir estaba encomendado a unha segunda guerra civil entre nós mesmos, dispóis do triunfo. Lembrome que unha vez arrisqueime a falar das miñas inquedanzas c-un eisaltado, que rexeitaba unha Subsegredaría de Guerra, e cando lle dixen que a República podería salvarse co rexime federal, alporizouse de tal xeito que metía medo detrás da mesa (a trineira que defendían moitos "bravos" non era máis que unha mesa). "¡En cuanto termine la guerra, o vosotros acabáis con nosotros o nosotros acabaremos con vosotros!". E aquel home falaba así porque sabía que eu era galeguista, e desafiábase en nome do seu partido...

A sobrevivencia do sistema unitario e centralista era o arán patriótico dos homes máis siñificados da República. Ninguén se lembraba de que Cataluña se salvara do pronunciamiento militar porque as forzas do Orden Público dependían de Xeneralidade. Ninguén se lembraba de que os nacionalistas vascos salvaran o seu territorio. Ninguén quería decatar-se de que os países autótonos eran incompatibles coa idea totalitarista. Cando se perdeu Málaga, poño por caso, todos buscaban disculpas e irresponsabilidades; pero cando se perdeu Bilbao —dispóis d'unha asombrosa resistencia— sen-

LIBROS GALEGOS
En venda na Irmandade Galega
SEMPRE EN GALIZA
por Alfonso R. Castelao
AS CRUCES DE PEDRA NA GALIZA
por Alfonso R. Castelao
FARDEL DE EISILADO
por Luís Seoane
PRESENCIA Y HONDURA DE CASTELAO
por Marcial Fernández
A NOSA TERRA
Número estraordinario dedicado a morte de Castelao
SEARA NOVA
Revista portuguesa adicada a Castelao

CENTENARIO DA MORTE DE ANTOLIN FARALDO

Celebrarase o 16 de Maio no Centro de Betanzos, México 1960, ás 21 horas

Homaxe orgaizado pol-a comisión de Sociedades Galegas do Partido Xudicial de Betanzos.

Falarán Antón Suárez do Pazo no nome das ditas sociedades e Rodolfo Prada no nome da coleditadora galega.

Aituará o coro Os Rumbos, baixo a dirección do mestre Carlos López García.